NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Területfejlesztési tevékenység Fejér megyében”
ÁROP projekt záró konferencia
Székesfehérvár, 2014. október 31.

Helyi gazdaságfejlesztési jó gyakorlatok

Kükedi Zsolt

hálózatfejlesztési munkatárs
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) energetikai tervező
helyi gazdaságfejlesztési szakértő

Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
Területi és Egyedi Ágazati Fejlesztési Főosztály
Egyedi Ágazati Fejlesztési Osztály

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

AMIRŐL SZÓ LESZ

1. A nemzetközi helyzet…
2. Jártam az elhagyott vidéken és kincseket láttam…
3. A HGF elmélete, hazai szakirodalma, beavatkozási kategóriái
4. Az egyes HGF kategóriák mögötti konkrét gazdaságfejlesztési megoldások, példák az Országból

A nemzetközi helyzet, mint tudjuk…

NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Görbéink exponenciálisak

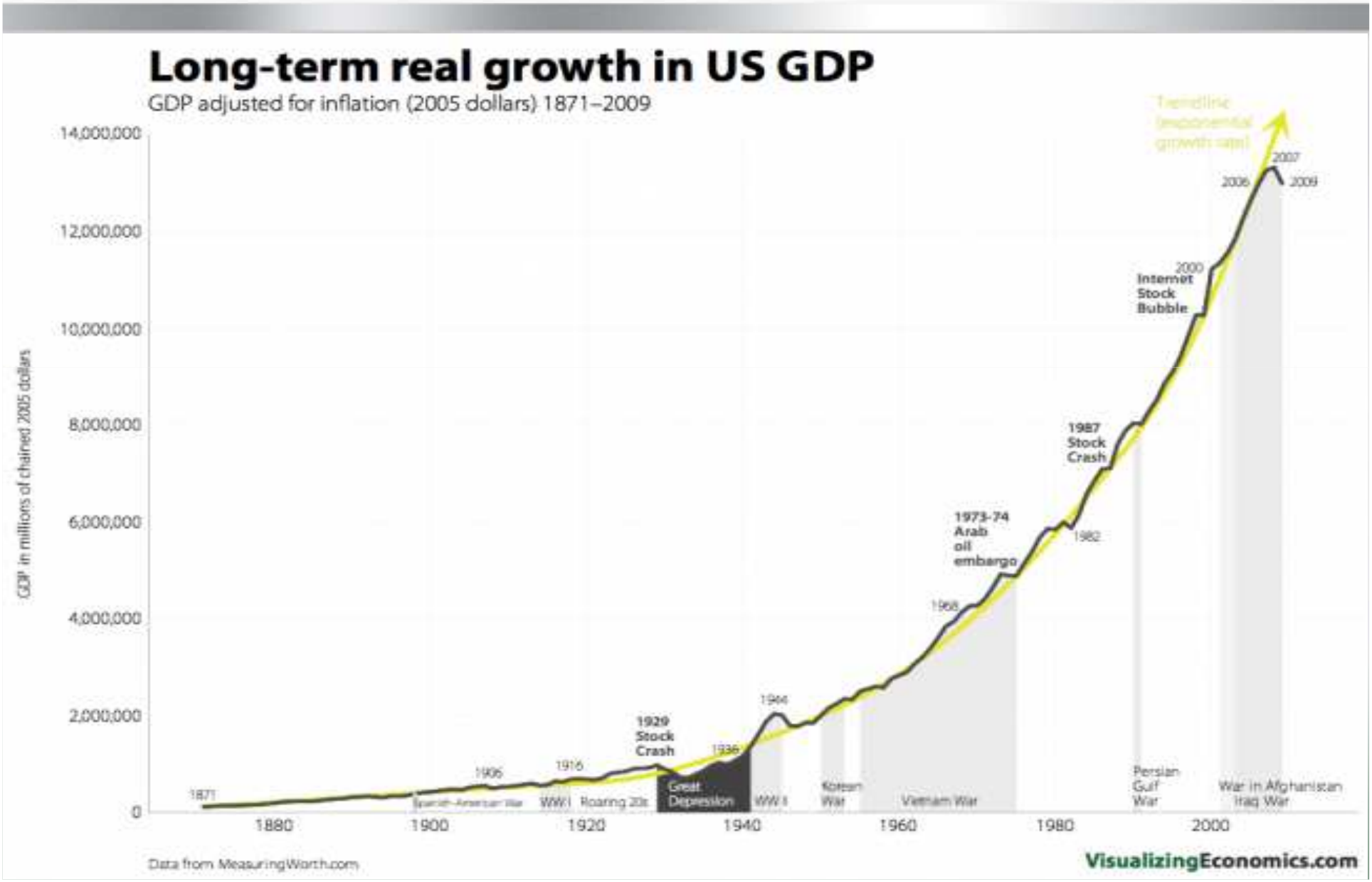

Görbéink exponenciálisak

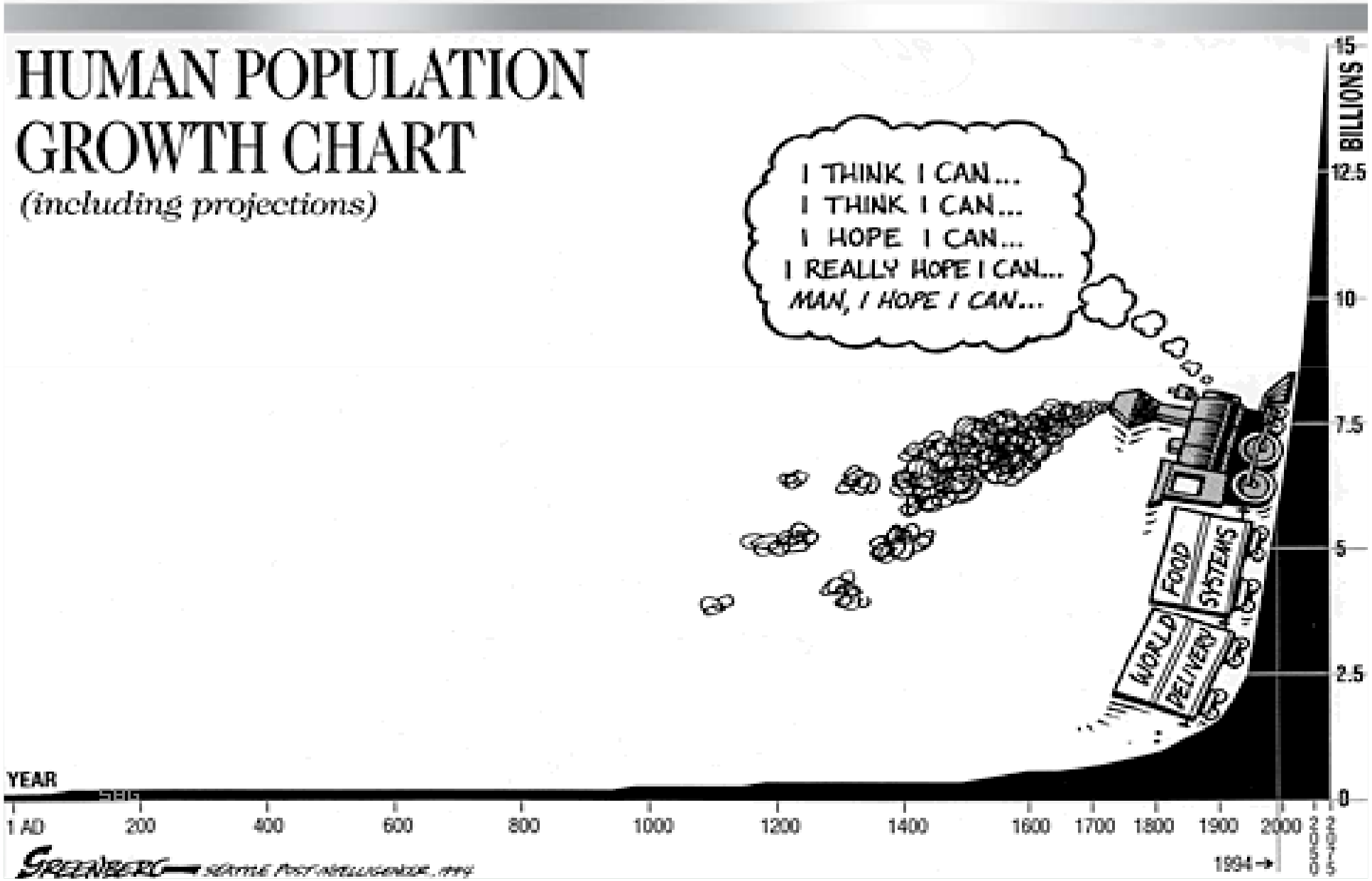

Hubbert története

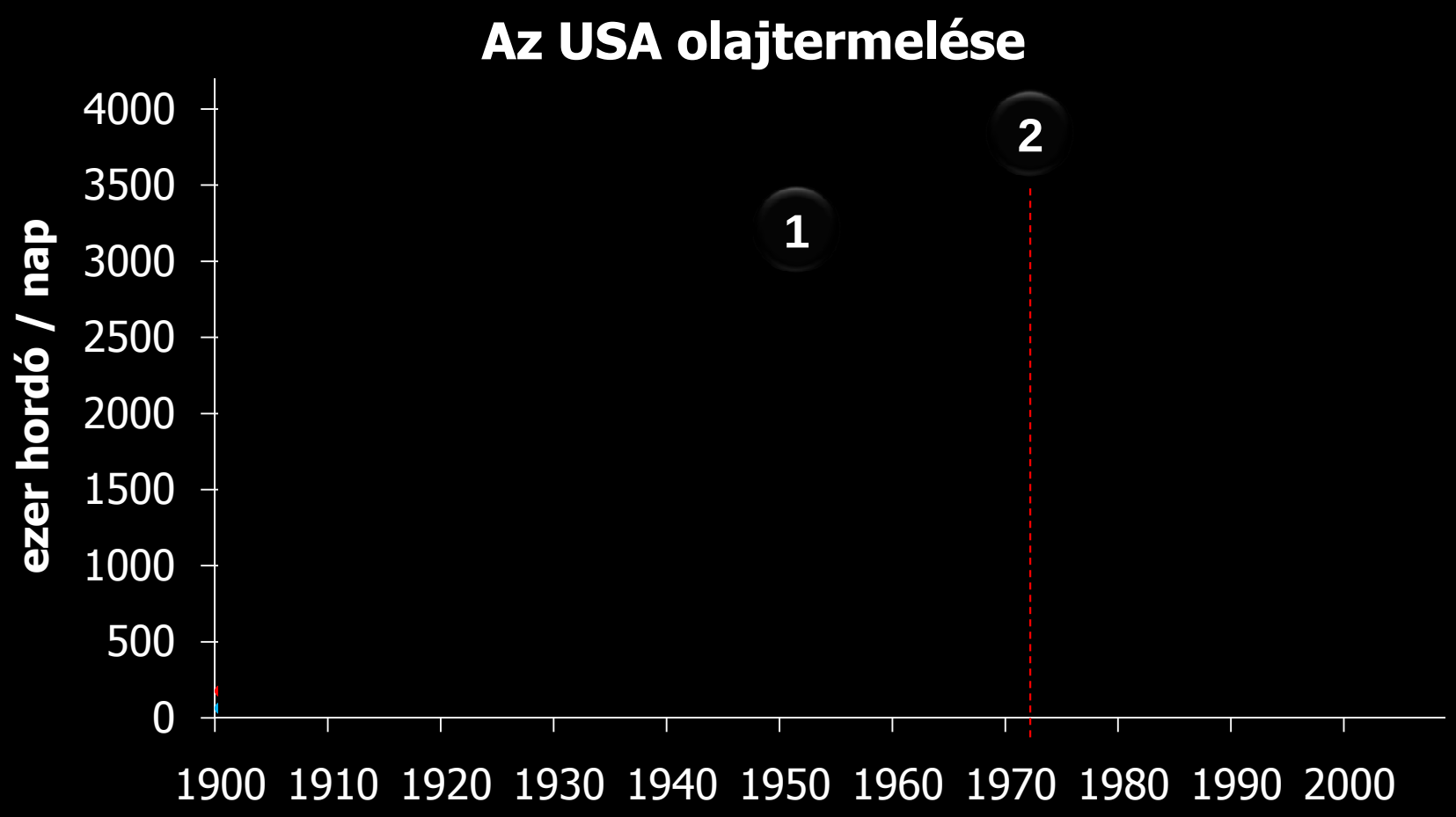

A világ olajkitermelésének alakulása

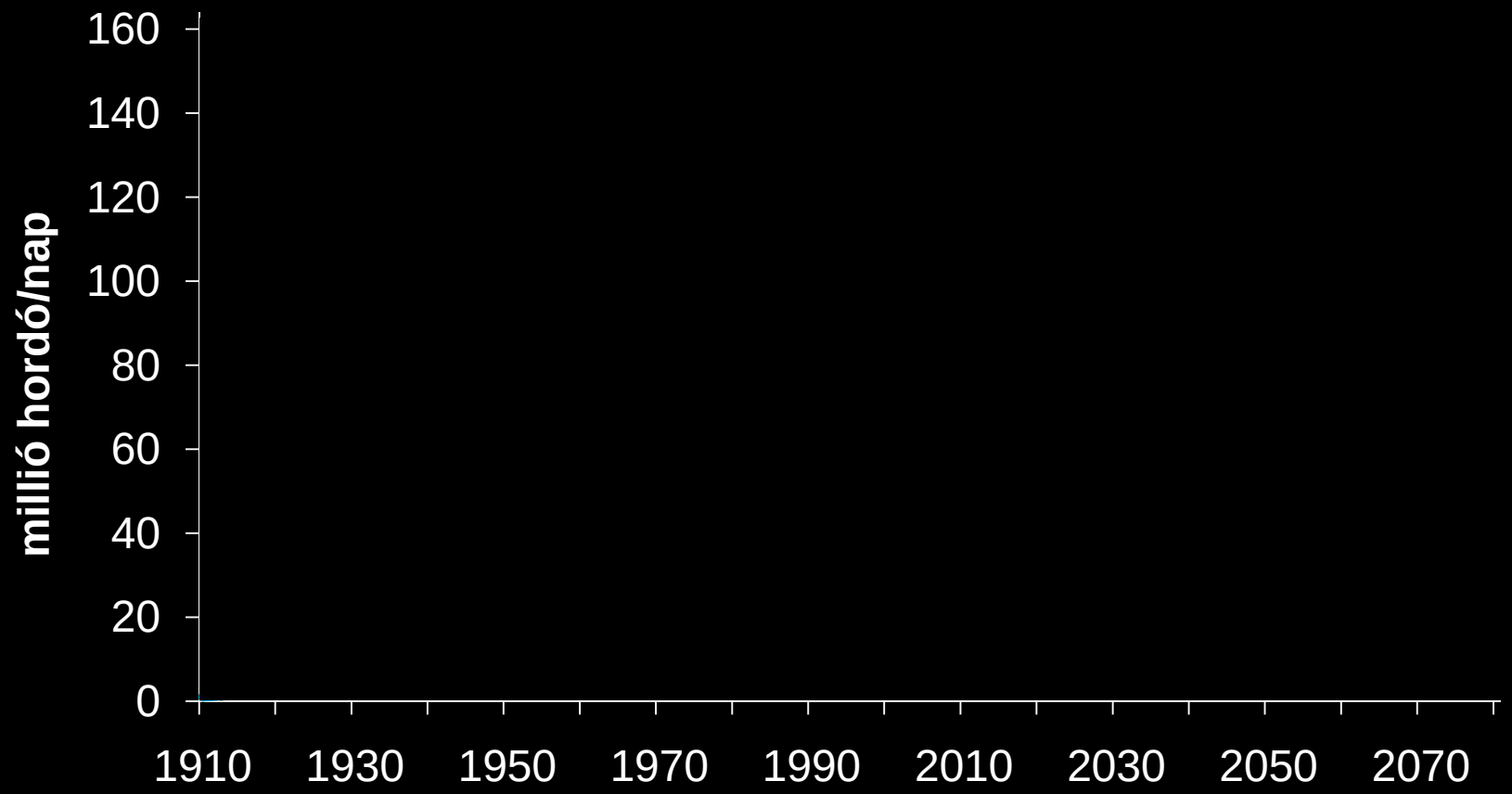

>1916

1916-1939

1962-1985

1939-1962

1985-2008

Forrás: Hetesi, FFEK.hu

De ezt a növekedést készleteink a továbbiakban nem segítik

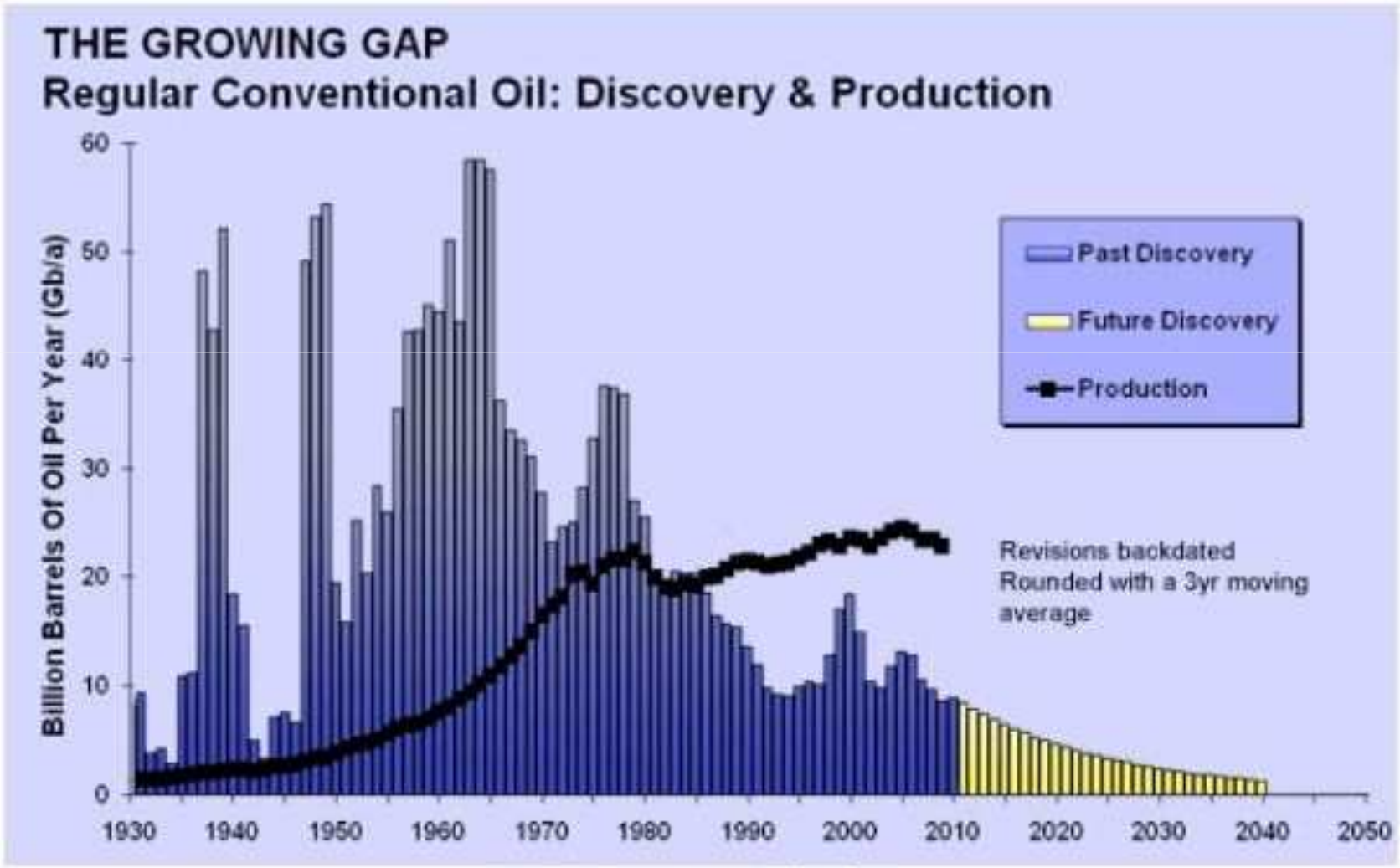

Forrás: ASPO

A jövő kényszerpályái: kőolaj kitermelési forgatókönyvek

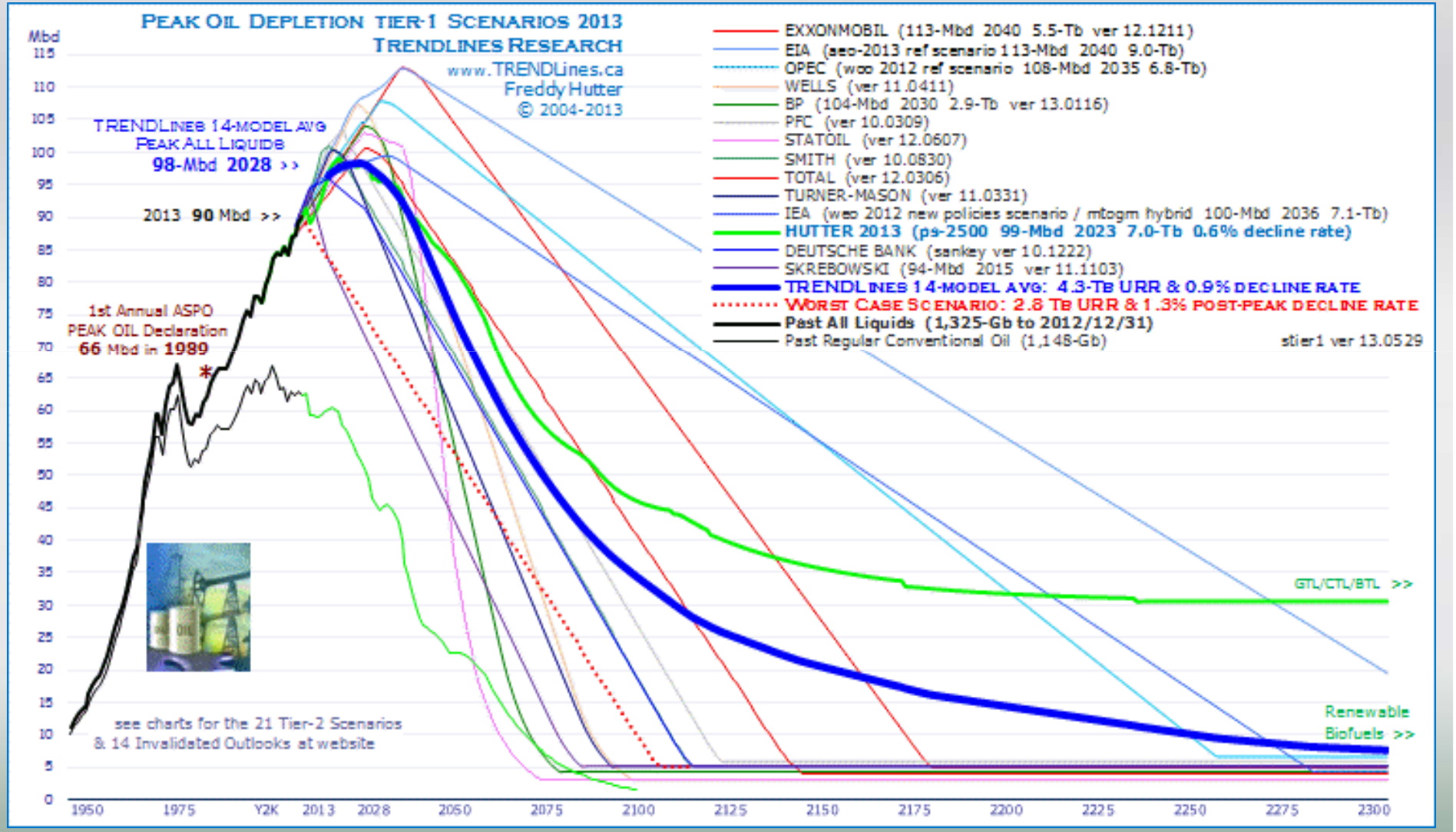

Forrás: http://trendlines.ca/free/peakoil/Scenarios/scenarios.htm

A jövő kényszerpályái: energiaigények

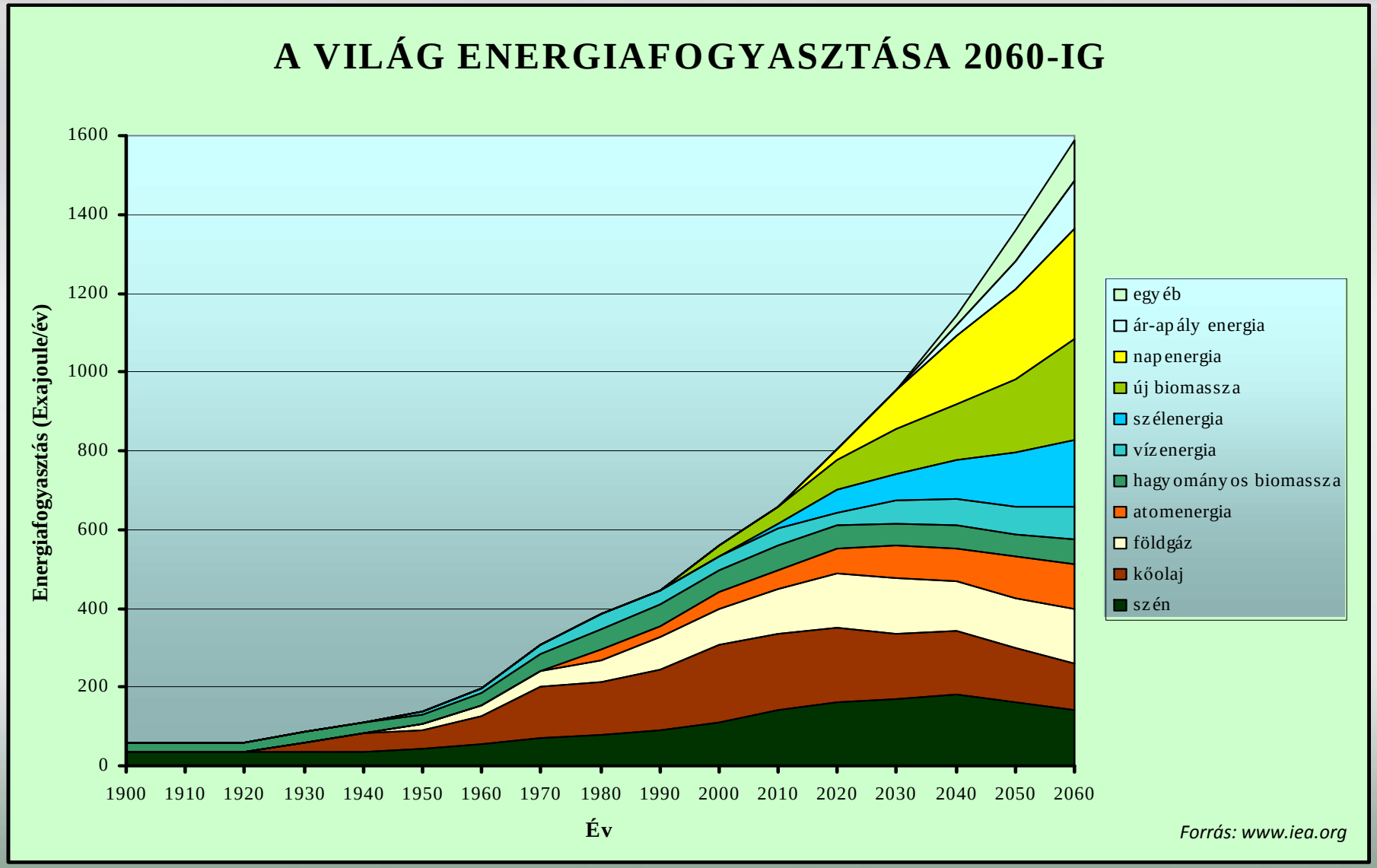

Jártam az elhagyott vidéken és kincseket láttam…

A HGF elmélete, mintaadó gyakorlatok

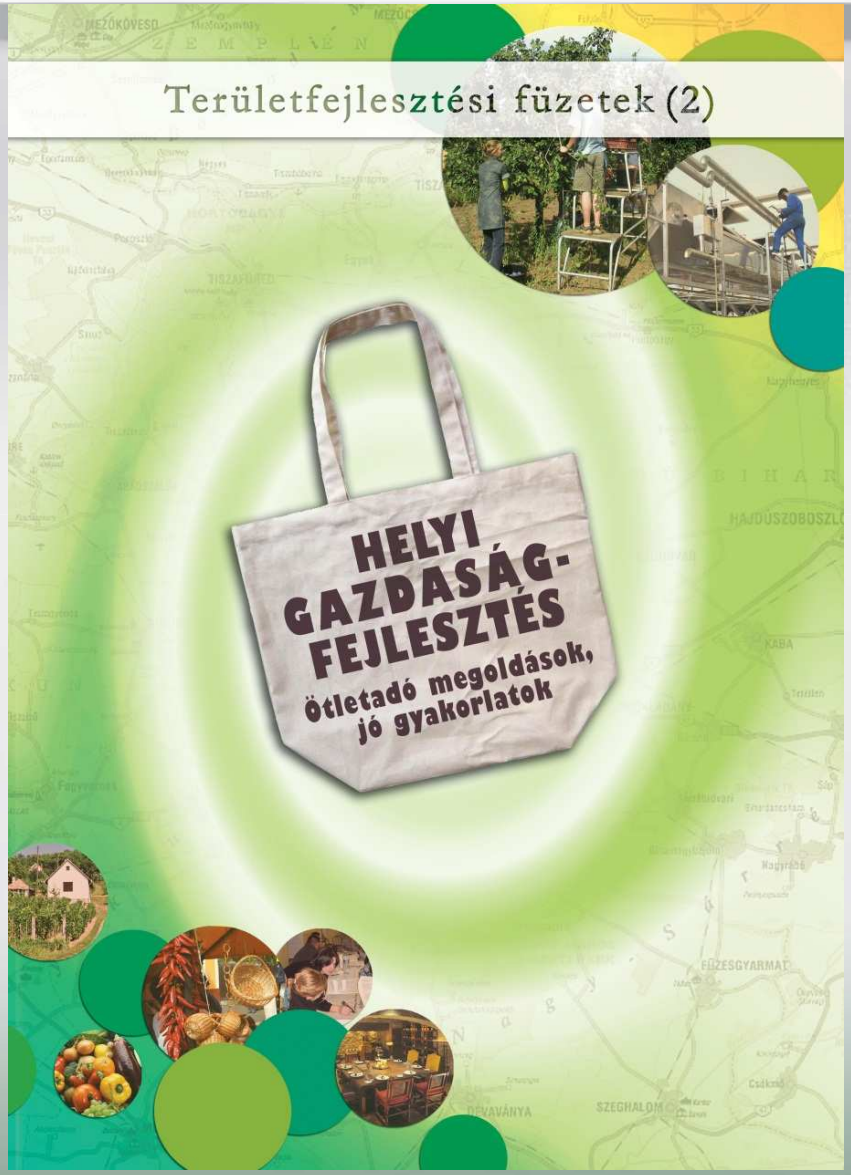

Területfejlesztési füzetek sorozat:

Helyi gazdaságfejlesztés, ötletadó megoldások, jó gyakorlatok

(2008, gyakorlati segédlet, szemléleti-módszertani útmutató)

- *a hazai területfejlesztés szakmai megújítása (célok, eszközök, módszerek) keretében, amelynek egyik témaköre a helyi gazdaságfejlesztés*
- *jó gyakorlatok, minták (23 db) feltérképezése, gyűjtése, elméleti megalapozottság*
- *tudásmegosztás, know-how terjesztése*
- *önálló kezdeményezések háttértámogatása*

Feltárt HGF beavatkozások (1)

Feltárt HGF beavatkozások (2)

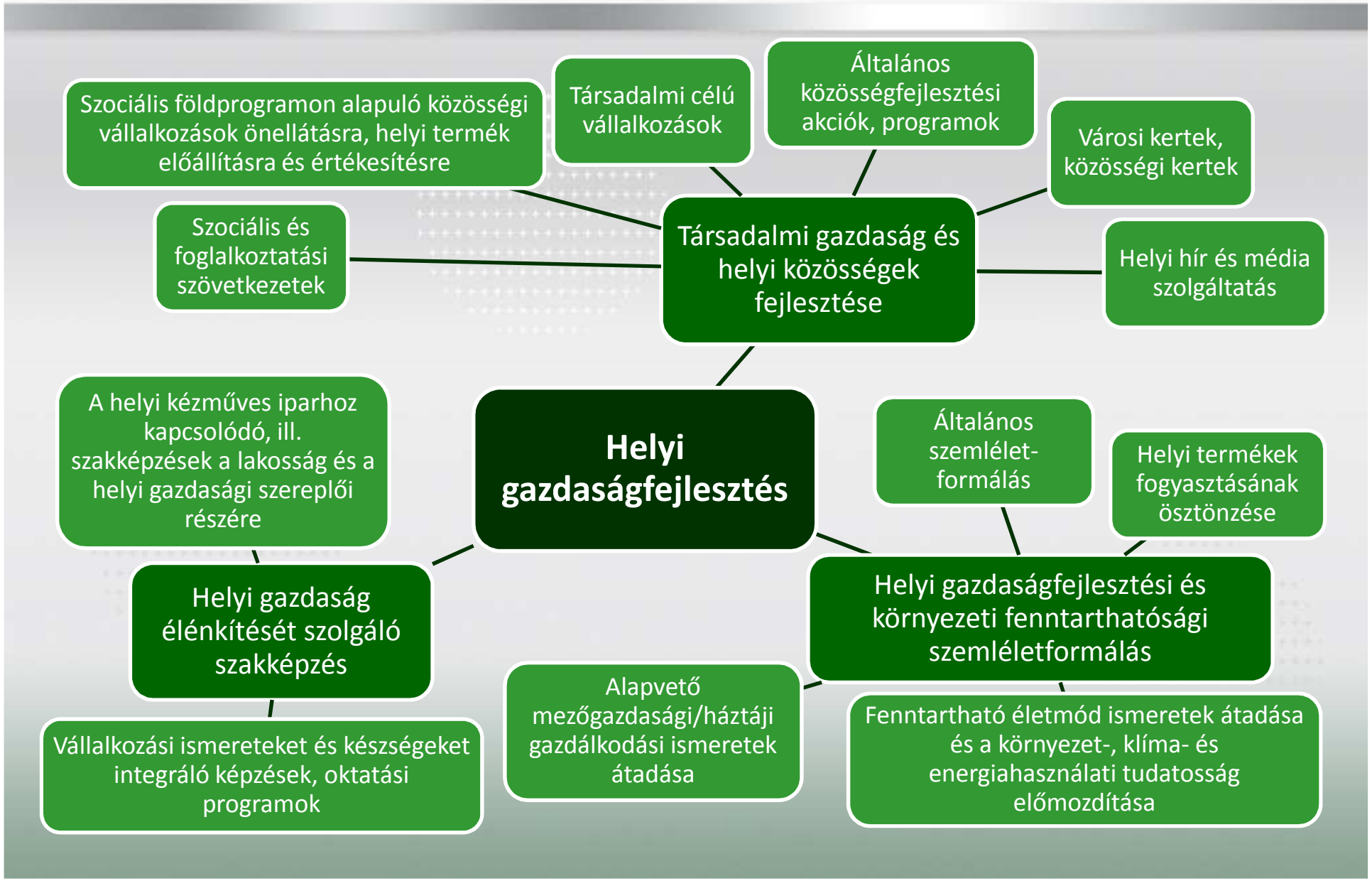

Feltárt HGF beavatkozások (3)

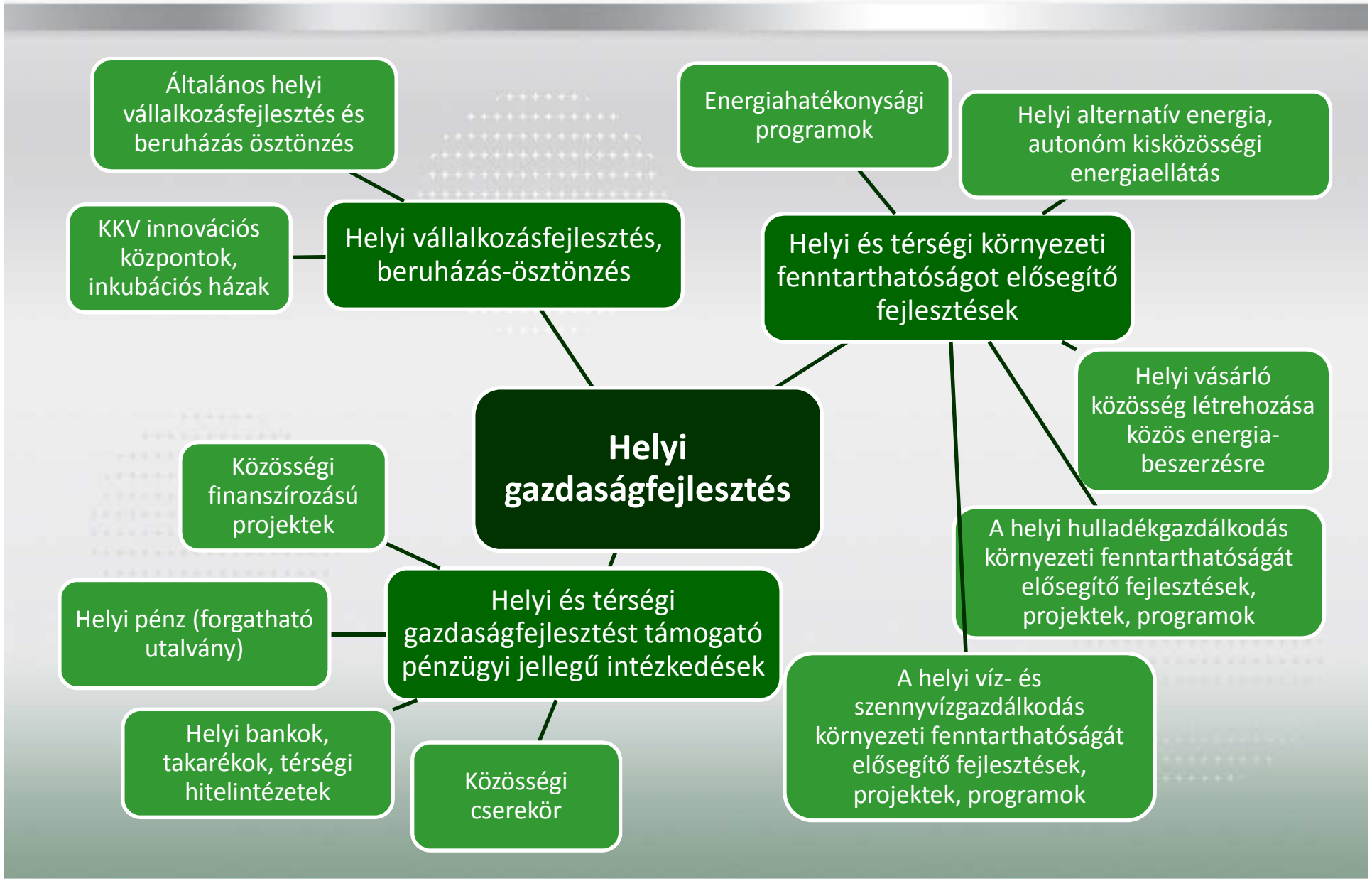

Feltárt HGF beavatkozások (4)

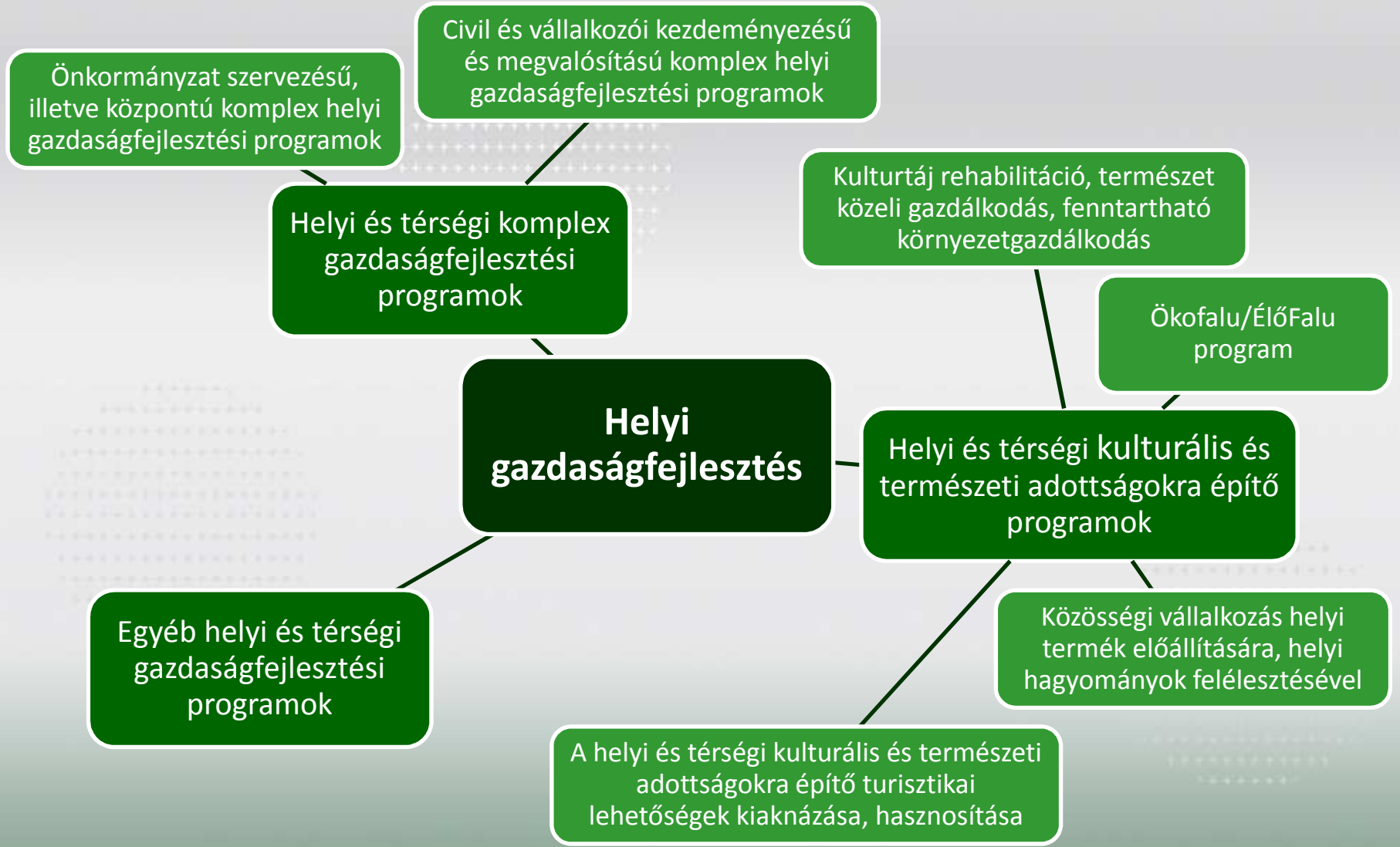

Jó példák, mintaadó gyakorlatok

Az egyes HGF kategóriák mögötti konkrét gazdaságfejlesztési megoldások

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

„Helyi termék és szolgáltatás előállítás és fejlesztés” kategória

Panyolai Pálinkák

Projektgazda: Panyolai Szilvórium Kft.

- jelleg: Innovatív helyi termék és szolgáltatási megoldások kutatása, kialakítása és fejlesztése
- célja: helyi gyümölcsből a pálinka-készítés hagyományait felelevenítve és megőrizve világhírű termék előállítása.
- elemei:
  - a Szamos és az Öreg-Túr között fekvő alig több mint félezer lélekszámú parányi falu 3 fiatalja 1996-ban felfedezte a falu hungarikumát és az elhagyott pálinkafőzdéből ma világhírű terméket állítsanak elő,
  - a tökéletesen érett gyümölcsöt – hagyományosan – rézből készült kisüstben párolják le, a pálinka egy részét ezután speciális eper-, és almafából készült hordóban érlelik,
  - A főzés kapcsán őrzik az alkalmazkodó (ártéri) gyümölcsészeti, a lekvárkészítési és kapcsolódó kulturális hagyományokat.

http://www.panyolai.hu/

Miért jó példa?

- *Panyola ezen egy terméke csupán egy a sok közül, amit az utóbbi években kidolgozott.*
- *Szociális Földprogramhoz 2008-ban csatlakozott település ma már egyrészt a konyhakerti alprogramot, másrészről az állattartáshoz szükséges takarmány előállítását is végzi. Az utóbbi időben pedig önkormányzati szervezésű közmunkára alapozott háztáji/kiskerti termeléssel kísérletezik.*

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

„Helyi alternatív energia, autonóm kisközösségi energiaellátás" kategória

Bóly Város geotermikus intézményfűtése

Projektgazda: Bóly Város Önkormányzata

- jelleg: helyi alternatív energia, autonóm kisközösségi energiaellátás
- célja: megújuló energiára alapozott intézményfűtés
- elemei:
  - 1983-ban fúrt kút - 83 C-os termálvíz kiváló paraméterekkel
  - 2002-ben SAPARD, 2006-ban KEOP pályázatból kialakítva (2008-tól működik)
  - 2,5 MW teljesítményű fűtőrendszer és HMV, technológiai hőellátás,
  - 800.000 m^3/év gázfogyasztás kiváltása, 1150 tonna/év CO_2 kibocsátás megtakarítása
  - helyi és megyei önkormányzati intézmények, irodaházak, a Bólyi Ipari Park csarnokainak hőellátása

Miért jó példa?

- *megújuló energiára épülő, olcsó geotermikus fűtés a teljes önkorm. infrastruktúrához,*
- *korszerű teljesen automatikus megoldások:*
  - *interneten elérhető és szabályozható rendszer*
  - *folyamatos adatarchiválás*
  - *a termelőkút, a hőközpontok és a visszasajtoló kút szabályzása*
- *optimalizált víz és energia felhasználás*
- *60%-os költség megtakarítás*

http://www.boly.hu/

A bólyi geotermikus fűtőmű

A várostól 2 km-re lévő meglévő kútakból

A Bólyi Ipari Park csarnokainak hőellátása

A bólyi intézmények hőellátása

- Fogyatékos Személyek Otthona
- Óvoda
- Gondozási Központ
- Általános iskola
- Diákotthon
- Magtár
- Ifjúsági Ház
- Polgármesteri Hivatal
- Malom
- Kolping Tanműhely
- Kolping Ház
- Egészségügyi Központ
- Erzsébet Vigadó
- Bóly Zrt irodaháza
- Bóly-Töttös Zrt irodaháza
- Kiskastély
- Ipari Park
  - Aquacut csarnok
  - Eckerle csarnok
  - Schmitt csarnok
  - Lederer csarnok
  - Kárász csarnok

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

„Önkormányzat szervezésű, illetve központú komplex helyi gazdaságfejlesztési programok" kategória

Nagypál Zöld Út Falufejelsztési Program

Projektgazda: Nagypáli Község Önkormányzata

- jelleg: Önkormányzat szervezésű, illetve központú komplex helyi gazdaság-fejlesztési programok
- célja: önkormányzat vezérelte program mentén fejlett Európai színvonalú településsé fejlődés, megőrizve a magyar falvak hagyományait
- elemei:
  - *megújuló energiák alkalmazása*
  - *turizmus*
  - *helyi termék előállítása*

Miért jó példa?

- *megújuló energiára épülő, olcsó geotermikus fűtés a teljes önkorm. infrastruktúrához,*
- *korszerű teljesen automatikus megoldások:*
  - *interneten elérhető és szabályozható rendszer*
  - *folyamatos adatarchiválás*
  - *a termelőkút, a hőközpontok és a visszasajtoló kút szabályzása*
- *optimalizált víz és energia felhasználás*
- *60%-os költség megtakarítás*

http://www.nagypali.hu/

Nagypáli intézményi napenergiás rendszerek

Nagypáli Lakóliget

Napenergiás faluvilágítás

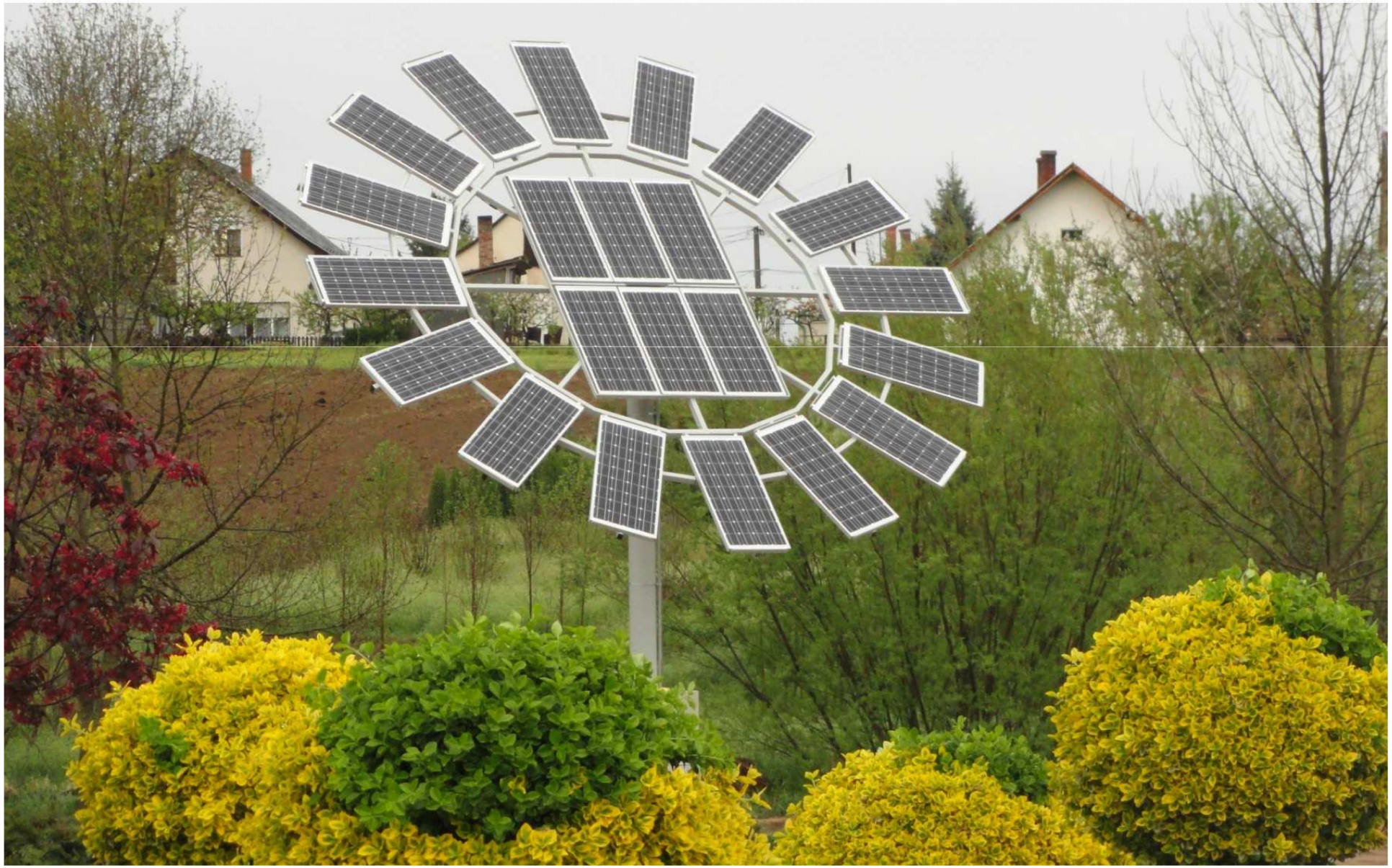

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

„ Önkormányzat szervezésű, illetve központú komplex helyi gazdaságfejlesztési programok" kategória

Bácsalmás – Startmunka programból értékteremtő foglalkoztatás

Projektgazda: Bácsalmási Önkormányzati Közszolgáltatási Közhasznú (BÖKK) Nonprofit Kft.

- jelleg: önkormányzat szervezésű komplex helyi gazdaságfejlesztési programok
- célja: értékteremtő munka közfoglalkoztatásra építve
- elemei:
  - 2009. óta közösségi alapú földművelés
  - 2011. novembertől Startmunka mintaprogram
  - 7 programelemben, 200 fő dolgozik folyamatosan a programban
    - mezőgazdasági program
    - téli közfoglalkoztatás (pl. betonelemek gyártása)
    - biomassza kazán program

http://www.bacsalmas.hu/

Miért jó példa?

- *2011-ben szinte a semmiből indultak, de mára kiépített infrastruktúrával rendelkeznek*
- *a közösségi termelés-feldolgozás-piackutatás-értékesítés rendszere*
- *több mint 200 család társadalmi-gazdasági felemelkedését segítik tervezhető jövedelem biztosításával*
- *a közfoglalkoztatottak értékteremtő munkát végeznek, a programot a magukénak érzik, közösségek formálódnak*
- *lassan elkezdődik az önállósodás (saját kertek megművelése, részesművelés, önálló gazdálkodás integrációval, stb.)*

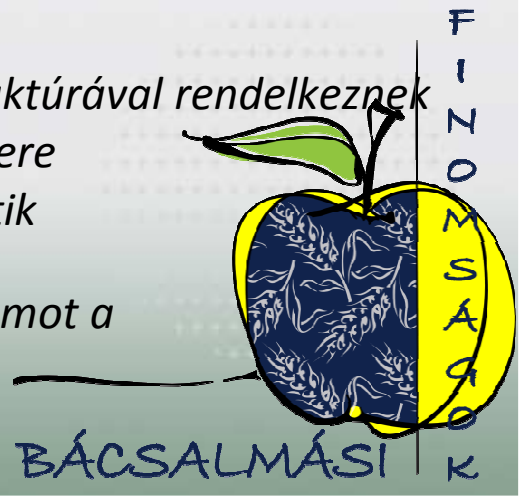

Értékteremtő közösség épül

Melegházi kultúra

Saját értékesítőhely

Helyi termék, magas minőség

Piacképes eredmény

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

„Helyi termék és szolgáltatás értékesítés, promóció” kategória

Szimpla Kerti Háztáji Piac

http://www.szimpla.hu/

Projektgazda: Szimpla Kert, Budapest

- jelleg: Helyi termelői piacok
- célja: belvárosi lakosság számára minőségi élelmiszer-beszerzési lehetőség, a termelők számára pedig értékesítési lehetőség biztosítása. Továbbá a helyi, termelői élelmiszerek és az ehhez kapcsolódó szemléletmód népszerűsítése, szakmai fórum létrehozása és Belső-Erzsébetváros kulturális és turisztikai kínálatának bővítése.
- elemei:
  - piac a Szimpla Kertben
  - rendszeres közös gasztronómiai és kulináris élmények
  - kultúra, koncertek a piac idején

Miért jó példa?

- *jelentős előnyök mind a termelőknek, mind a vásárlóknak,*
- *hozzájárul a piacnak helyt adó szórakozóhely jó hírnevéhez, a környék lakóival való jó kapcsolat kialakításához, fenntartásához*
- *találkozási pont a helybelieknek és a távolabbról érkezőknek is,*
- *kulturális és kulináris élményekkel gazdagítja őket.*

Ami általában egy „csendes” romkocsma…

… néha Szimpla Kerti Háztáji Piac

Szimpla Kerti gasztronómia

Szimpla Kerti kultúra

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

„Helyi termék és szolgáltatás értékesítés, promóció” kategória

Élő Tisza Védjegy

Projektgazda: Szövetség az Élő Tiszáért (SZÖVET) , Nagykörű

- jelleg: Térségi márkák, védjegyek
- célja: felkarolni a Tisza-menti (Tiszabecstől egészen Röszkéig, a vízgyűjtő területeket is beleértve) termékeket és előállítóikat, a helyi lakosság megélhetésének segítése
- elemei:
  - Élő Tisza védjegyrendszer bevezetése: élelmiszerek, pálinka, alkohol, kézművesipar
  - honlap, rendezvények, értékesítési hálózat
  - védjegyhasználat (45 tag), havi díj alapján

http://www.elotisza.hu

Miért jó példa?

- *jó példát mutat az érdekképviselet gyakorlati megvalósulására*
- *vásárlói, termelői tudatosság, lokálpatriotizmus erősítése*
- *közös védjegy, minőségi termékek*
- *termelői együttműködés, fogyasztói együttműködés, kapcsolatokon alapuló marketing és piacépítés.*

Élő Tisza tájtermék

Jó példák helyi gazdaságfejlesztésre

„Társadalmi gazdaság és helyi közösségek fejlesztése” kategória

Városi kertek, közösségi kertek projekt

Projektgazda: Rosta Gábor, Városi Kertek Közhasznú Egyesület, Budapest

- Jelleg: Városi kertek, közösségi kertek
- Célja: a közösség fontosságának bemutatása, a közösség építése, illetve a saját termesztés, a részbeni önellátás megteremtése, ezáltal megtakarítás elérése. Hasznos, értékteremtő, életminőség javító városi kertek művelése, erős szociális, mentálhigiéniás, oktatási, városszépítő hasznok elérése. A gazdálkodás, termelés gyakorlatának megteremtése még olyan kör-nyezetekben is, ahol e nélkül nem lenne elég önbizalom az értékteremtő felada-tok elvégzésére.
- elemei:
  - közösségfejlesztés
  - önerős kertépítés és fenntartás, élelmiszertermelés

Miért jó példa?

- *az alkotás szépségének, a közösségben végzett tevékenység aktív megélése,*
- *a közösség, az önkormányzat és a szervezők számára sok sikerélményt nyújtó fejlesztés*
- *jó terep a közösségépítés folyamatához (helyhez kötöttség, feladatok egyértelműsége, a szezonális kihívások, a kertközösségen belüliség privilégiuma)*

http://www.avarositanya.hu/

Városi kert, Kispest

A göncruszkai méhészet

A református helyi gazdaságfejlesztés

Göncruszka, Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Értük is szól a harang,
de vajon mi lesz velük?

… sziklából folyó mézzel töltenélek be téged!

Zsoltárok könyve 81. rész, 17. vers

Méhek munkája a közösségért

Mézből csoda: a falusi iskola

A méz jósága a jóságért

Naphimnusz Gyümölcsész projekt

Őshonos gyümölcsfák megőrzése

Projektgazda: Naphimnusz Teremtésvédelmi Közhasznú Egyesület

A projekt keretében **vállalták az alábbiakat:**

Az *„a táji adottságokhoz alkalmazkodó, a Kárpát-medencében régóta termesztett gyümölcsfajták megőrzésében való együttműködésről”* szóló (Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa Hivatala (JNO) – Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) - Kárpát-medencei Gyümölcsészeti Hálózat (KMGyH) – a három nagy (evangélikus-katolikus-református) felekezet általi) megállapodás (2011.09.05.) nyomán

- a hazai mezőgazdasági **génállomány** (gyümölcstermő fásszárú növények), **génkészletek megőrzése, fajtamegőrzés**;
- a Kárpát-medencében **régóta termesztett gyümölcsfajták**, illetve **tájfajták fennmaradásának elősegítése**;
- a **hagyományos** művelésű **gyümölcstermesztés népszerűsítése**;
- a **biodiverzitás fenntartása**.

http://www.gyumolcsesz.hu/

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Felekezetek együttműködésére alapozva

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Gyümölcsész – a csabdi kertépítés

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Gyümölcsész – a csabdi kertnyitás

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Gyümölcsész – a csabdi kertnyitás

NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Gyümölcsész – a fóti kertnyitás

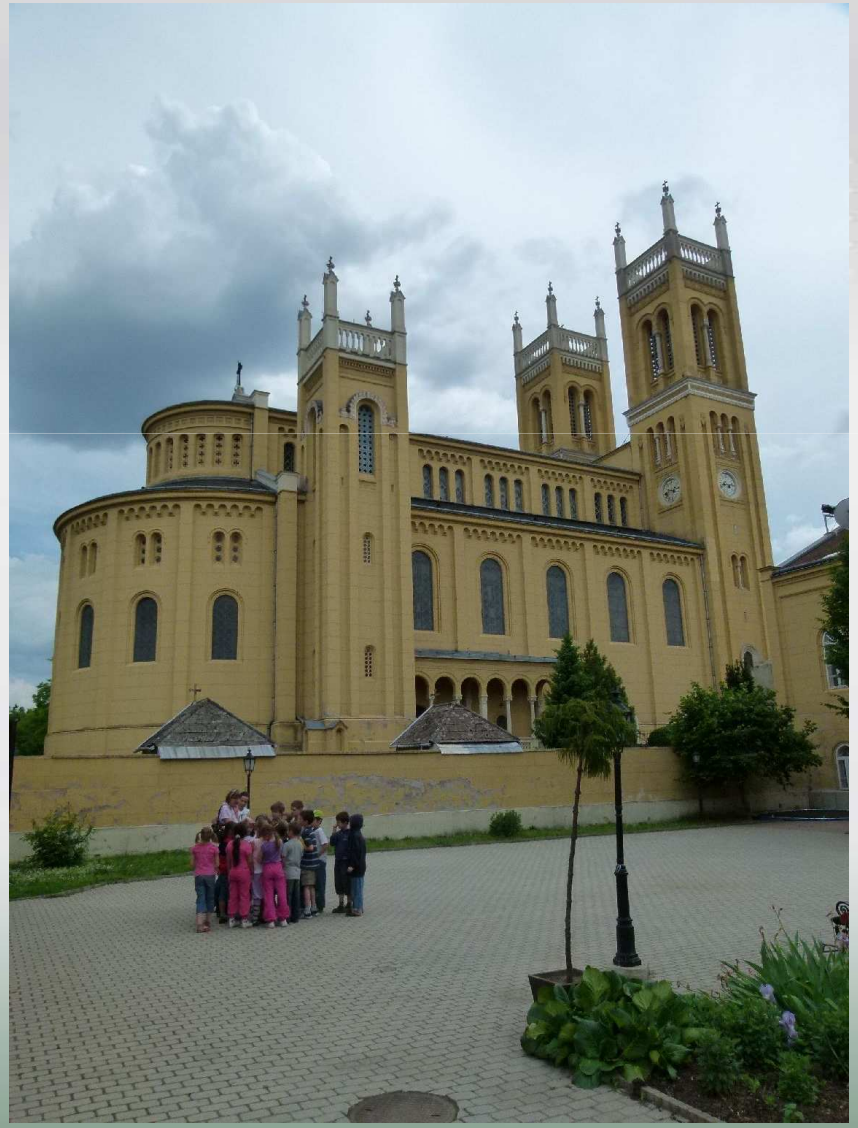

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Gyümölcsész – a fóti kertnyitás

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Gyümölcsész – a fóti kertnyitás

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Ilyet még vagy kétszázat

mesélhetnék!

NTH NEMZETGAZDASÁGI TERVEZÉSI HIVATAL

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Kükedi Zsolt

Tel.: (06-1) 795-1218

E-mail: kukedi.zsolt@nth.gov.hu

Az előadás anyaga csak néhány példát jelenít meg abból a feldolgozott mintapélda sorozatból, amely az NTH https://www.nth.gov.hu/hu/tevekenysegek/gazdasagfejlesztes/helyi-gazdasagfejlesztes/otletado-megoldasok-es-jo-gyakorlatok oldalán található.
Kérjük, tekintsék meg a további jó gyakorlatokat!